

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Lausuntopyyntö 4.9.2018 (OKM/16/010/2018)

**Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi
opintotukilain muuttamisesta sekä eräksi siihen liittyviksi
laeiksi**

Suomen Kuntaliitto kiittää saamastaan lausuntopyynnöstä ja toteaa seuraavaa:

Kuntaliitto on antanut jo aiemmin (3.8.2018) lausunnon opetus- ja kulttuuriministeriölle samasta aiheesta. Lausunto on luettavissa osoitteessa

<https://www.kuntaliitto.fi/lausunnot/2018/luonnos-hallituksen-esitykseksi-eduskunnalle-laiksi-opintotukilain-muuttamisesta>

Tuolloin Kuntaliitto piti esitysluonnoksen (29.6.2018) perusajatusta tarkoituksenmukaisena ja kannatettavana. Kuntaliitto kiinnitti kuitenkin huomiota siihen, että esitettyä oppimateriaalilisää ei otettaisi tulona huomioon asumistuessa eikä sotilasavustuksessa, mutta esityksessä ei tuolloin ehdotettu vastaavia muutoksia toimeentulotukilakiin. Näin ollen luonnoksessa 29.6.2018 ehdotettu sääntely oli puutteellinen, eikä Kuntaliitto kannattanut sääntelyä tuolloin ehdotetussa muodossa, sillä muotoilu ei olisi johtanut lailla tarkoitettuun lopputulokseen oppimateriaalilisää eniten tarvitsevien osalta. Kuntaliitto esitti lausunnossaan 3.8.2018, että hallituksen esitykseen tulisi sisällyttää myös toimeentulolain 11 §:n muutos, jossa oppimateriaalilisä lisättäisiin ns. etuoikeutetuksi tuloksi.

Nyt luonnokseen hallituksen esitykseksi sisältyy toimeentulolain 11 §:n muutos, jossa lisätään 11 §:n 2 momenttiin uusi 8 kohta, joka saa aikaan tavoitellun vaikutuksen. Kuntaliitto kiinnittää kuitenkin huomiota siihen, että luonnoksessa laiksi toimeentulotuesta annetun lain 11 §:n muuttamisesta puuttuu keskeinen ei-sana. Luonnoksessa todetaan seuraavasti:

Tuloina kuitenkin oteta huomioon...

Siinä tulisi Kuntaliiton näkemyksen mukaan todeta seuraavasti:

Tuloina ei kuitenkaan oteta huomioon...

Kuntaliitto kiinnitti myös lausunnossaan 3.8.2018 huomiota siihen, että arvio täydentävään toimeentulotukeen kohdistuvista säästöistä oli ylimitoitettu. Nyt käsillä olevan luonnoksen vaikutusarvioissa tunnustetaan, että taloudellista arviota on vaikea tehdä tilastojen puutteellisuuden vuoksi.

Esitysluonnoksen yleisperustelujen kohdassa 4, jossa kuvataan asian valmistelua, todetaan mm. seuraavasti:

Lausunnon antoi 11 tahoa. Esityksen ehdotuksia kannatettiin laajasti ja sitä pidettiin tarpeellisenä muutoksena toisen asteen opiskelumahdollisuuksien parantamiseksi. Useat lausunnon antajat (Suomen Kuntaliitto, Sakki ry, Oskari ry sekä SLL ry) kuitenkin katsoivat, ettei se ole yksin riittävä toimenpide toisen asteen koulutuksen maksuttomuuden turvaamiseksi. Kansaneläkelaitos esitti lausunnossaan, että opintotuen riittävyyden parantamiseksi voitaisiin

oppimateriaalisän sijaan korottaa pienimpiä opintorahoja ja vanhempien tuloja.

Kuntaliiton lausunto liittyi nimenomaisesti siihen, että riittämätön rahoitus uhkaa voimakkaasti toisen asteen koulutuksen (lukiokoulutus ja ammatillinen koulutus) järjestämistä ja siten koulutukseen osallistumista. Kun se yhdistyy nuorten ikäluokkien määrän erisuuntaiseen kehitykseen maan eri puolilla, on riski koulutuksen saavutettavuuden vaarantumiselle. Tämän vuoksi on jatkossa huolehdittava laadukkaan koulutuksen saavutettavuudesta riittävän rahoituksen avulla. Tällöin koulutuksen järjestäjien saama riittävä valtionosuusrahoitus on aivan keskeinen.

Tämän vuoksi olisi parempi muotoilla kyseinen valmistelua koskeva tekstikohta esimerkiksi seuraavasti:

Lausunnon antoi 11 tahoa. Esityksen ehdotuksia kannatettiin laajasti ja sitä pidettiin tarpeellisenä muutoksena toisen asteen opiskelumahdollisuuksien parantamiseksi. Useat lausunnon antajat (Suomen Kuntaliitto, Sakki ry, Osku ry sekä SLL ry) kuitenkin katsoivat, ettei se ole yksin riittävä toimenpide toisen asteen koulutuksen maksuttomuuden ja saavutettavuuden turvaamiseksi. Koulutuksen maantieteellinen ja taloudellinen saavutettavuus edellyttää myös riittävää rahoitusta koulutuksen järjestäjille. Kansaneläkelaitos esitti lausunnossaan, että opintotuen riittävyyden parantamiseksi voitaisiin oppimateriaalisän sijaan korottaa pienimpiä opintorahoja ja vanhempien tuloja.

Kuntaliitto kannattaa edellä esitetyin korjauksin ja täydennyksin uutta luonnosta hallituksen esitykseksi. Muilta osin Kuntaliiton näkemys käy esille lausunnosta 3.8.2018.

SUOMEN KUNTALIITTO

Terhi Päiväranta
johtaja, opetus ja kulttuuri

Kyösti Värri
erityisasiantuntija